

I KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
IMIENIA ŚWIĘTEJ RODZINY W SIEDLCACH

Spotkania formacyjne Biskupa
Zbigniewa Kiernikowskiego z
nauczycielami I KLO imienia
Świętej Rodziny w Siedlcach

Postuszeństwo Ewangelii. Eucharystia

ks. Jan Zowczak, Jolanta Łopuska

2012

WPROWADZENIE

Jubileusz 10 rocznicy sakry biskupiej Pasterza Kościoła Siedleckiego, który będzie połączony z otwarciem II Synodu Diecezji Siedleckiej, to wyjątkowa okazja pogłębionej refleksji wspólnoty wychowawczej I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach nad rolą spotkań formacyjnych, które odbyły się z inspiracji Ks. Biskupa. Rola Pasterza Kościoła Diecezjalnego jako Organu Prowadzącego Szkołę nigdy nie podlegała dyskusji i oznaczała od początku powstania szkoły, to jest od 1997 roku, gotowość realizacji programu nakreślonego przez Kościół Diecezjalny. W tym też duchu szkoła przyjęła program pracy duszpasterskiej nowo konsekrowanego Biskupa Siedleckiego nakreślony w Liście Pastorskim z okazji objęcia rządów w Diecezji. W Liście tym, odnosząc się do funkcjonujących w diecezji szkół katolickich i kreśląc stojące przed nimi zadania, stwierdził, iż: „Zadaniem tych placówek, oprócz pełnej edukacji, jest kształtowanie życiowych postaw zgodnych z Ewangelią i współpraca z organizacjami młodzieżowymi, społecznymi oraz instytucjami i ośrodkami o inspiracji ewangelicznej. Cieszę się, że diecezja ma takie miejsca, które kształcą nowe pokolenie. Ponieważ zależy mi na edukacji młodzieży i dzieci w duchu chrześcijańskim, zrobić chcę wszystko, co możliwe, aby te instytucje mogły się rozwijać”¹.

Zarówno pierwsze słowa, jak i dalsza posługa pasterska Księdza Biskupa wyrażały troskę o aspekt formacyjny, życie chrześcijańskie nauczycieli, jak również o funkcjonowanie szkoły katolickiej w różnych jej wymiarach. Tu też potwierdza się teza², że źródłem inspiracji etycznych współczesnych nauczycieli polskich może być duszpasterska działalność Kościoła w dziedzinie edukacji, szczególnie prowadzenie szkół katolickich. Praca ta posiada w Polsce długą tradycję³. Równocześnie szkolnictwo katolickie ma swoją renomę w skali światowej, ciesząc się szczególnym uznaniem⁴. Funkcjonowanie szkolnictwa katolickiego w obecnych polskich warunkach jest faktem⁵. Stąd też mówiąc o inspiracjach etycznych

¹ Bp. Zb. Kiernikowski, *List Pastorski z okazji objęcia rządów w Diecezji Siedleckiej*, nr 59, Siedlce 2002.

² J. Zowczak, ks., *Szkoła katolicka jako środowisko duszpasterskie*, „Wiadomości Diecezjalne Siedleckie” 2008, nr 11, s. 555-571.

³ Zob. A. Potocki, *Wychowanie religijne w polskich przemianach*, Warszawa 2007, s. 299-336. Można tu znaleźć obszerną prezentację szkolnictwa katolickiego jako instytucji starej a równocześnie nowej. Autor charakteryzuje szkolnictwo katolickie w II Rzeczypospolitej i w PRL oraz w III Rzeczypospolitej, podając przy tym bardzo bogatą literaturę na temat szkolnictwa Katolickiego w Polsce, zwracając uwagę na istotny rys szkolnictwa katolickiego, jakim jest budowanie społeczności uczniów, nauczycieli i rodziców (wspólnoty wychowawczej).

⁴ T. Rozmus, *Katolickie szkoły coraz bardziej popularne*, „Biuletyn KAI” 1998, nr 36, s. 15.

⁵ O rozwoju szkolnictwa katolickiego w Polsce w latach 1989-2001, zob. A. Maj, *Szkolnictwo katolickie w III RP (1989-2001)*, Warszawa 2002, s. 171-212.

polских nauczycieli, nie można zapomnieć o tym obszarze edukacyjnym, który wiąże się w określeniu z przymiotnikiem „katolickie”⁶.

W doświadczenie spotkań Biskupa Siedleckiego ze społecznością I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach wpisuje się wiele znaczących wydarzeń z życia szkoły, które kształtowały jej 14-letnią historię, a obecność Biskupa zarówno w chwilach uroczystych, jak w codziennej pracy jest dziś interpretowana jako wyraz szczególnej troski o budowanie wspólnoty i więzi szkoły z Kościołem diecezjalnym⁷. Oto niektóre karty z życia szkoły, które są tego ilustracją: (1) 26 września 2002 roku - uroczystość ślubowania uczniów klas I - pierwsze spotkanie nauczycieli, pracowników szkoły, rodziców i uczniów z Ks. Bp Ordynariuszem Zbigniewem Kiernikowskim; (2) 29 kwietnia 2006 roku - rozpoczęcie budowy nowej siedziby liceum przy ul. Bpa Ignacego Świrskiego 54; (3) 19 września 2006 roku - Ks. biskup ordynariusz siedlecki Zbigniew Kiernikowski dokonał uroczystego

---

⁶ Por. Kongregacja do spraw Wychowania Katolickiego, *Religijny wymiar wychowania w szkole katolickiej*, nr 31.

⁷ Więcej o życiu szkoły można przeczytać: M. Chojecka, *Bardziej wspólnota niż instytucja*, [w:] „Echo Katolickie” nr 21 (517) 26 maja – 1 czerwca 2005r.; J. Cymerman, *Katolickie Liceum Ogólnokształcące*, [w:] „Echo Katolickie” nr 25 (593)/2006r.; M. Czubak M., ks., *Prawdziwa wiara*, [w:] „Echo Katolickie”, nr 51(755) 17-22 grudnia 2009r.; M. Czubak M., ks., *Chrześcijaństwo oparte na wierze*, [w:] „Echo Katolickie”, nr 11(768) 18-24 marca 2010r.; M. Czubak M., ks., *Inauguracja Kapituły*, [w:] „Echo Katolickie” nr 32 (841) 11 – 17 sierpnia 2011r.; W. Czyrka W., *Wspomnień czar...*, [w:] „Echo Katolickie” nr 49 (691) 24 września – 1 października 2008r.; J. Duszyńska, *Naukę w tym liceum zaczynają od pacierza*, [w:] „Życie Siedleckie” 26 września 2008r.; K. Izdebska, *Od gimnazjum Biskupiego do Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego*, [w:] „Kurier Siedlecki” nr 4/30 28 kwietnia 2006r.; B. Kozaczyńska, *„Zielona oaza” nauki i wychowania*, [w:] „Echo Katolickie” nr 40 (431) 2-8 października 2003r.; B. Kozaczyńska, *„Zielona oaza” nauki i wychowania(cz.II)*, [w:] „Echo Katolickie nr 41 (432) 9-15 października 2003r.; K. S. Ochnio, *Wartości same się obronią*, [w:] „Echo Katolickie” nr 37 (637)/2007r.; K. Rzewuska, *Z podziemi ku niebu*, [w:] „emQrier. Kurier Siedlecki” nr 2/48 29 lutego 2008r.; P. Siedlanowski, ks., *Liceum Katolickie w Siedlcach*, [w:] „Echo Katolickie” nr 26 (574) 29 czerwca – 5 lipca 2006r.; P. Siedlanowski, ks., *Agresywni, bo niekochani*, [w:] „Różaniec” nr 9 (687) wrzesień 2009r.; A. Strzeżysz, *Odświeżmy wspólne wspomnienia*, [w:] „Echo Katolickie” nr 37 (689) 11-17 września 2008r.; B. Taras, *Uroczystość nadania imienia Świętej Rodziny I Katolickiemu Liceum Ogólnokształcącemu w Siedlcach*, [w:] „Echo Katolickie” nr 39 (274)/2000r.; J. Tchórzewski, *Do wyższych rzeczy jestem stworzony*, [w:] „Echo Katolickie” nr 29 (160)/98; J. Tchórzewski, *Dar i tajemnica*, [w:] „Echo Katolickie” nr 45 (176)/98; J. Tchórzewski J., *Bóg i Ojczyzna – szczytne ideały wielkich Polaków*, [w:] „Echo Katolickie” nr 43 (174)/98; U. Welik, *Inna alternatywa*, [w:] „Kurier Siedlecki” nr 21 (373)/98; J. Zowczak, ks., *Tradycje Szkolnictwa Katolickiego na Podlasiu*, [w:] „Echo Katolickie” nr 7 (138)/ 98; J. Zowczak J., ks., *I Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Św. Rodziny w Siedlcach*, [w:] „Echo Katolickie” 26 marca – 1 kwietnia 2003r.; *Szkola jak z bajki*, [w:] „Tygodnik Siedlecki” nr 18/2000r.; P. Zalewska, *Za rok w nowej szkole. Wmurowanie kamienia węgielnego w nowy budynek I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego*, [w:] „Kurier Siedlecki” nr 10/36 6 listopada 2006r.; *Pierwszy jubileusz 1998m – 2008. Absolwentom i Pedagogom I KLO w Siedlcach z okazji wspólnego spotkania w dniu 20 września 2008 roku*, pod red. J. Zowczak, ks., J. Sutryk, ks., J. J. Łopuska, B. Taras, B. Jakubik, H. Michalik, M. Ostas, P. Koziół, A. Strzeżysz, S. Chwedoruk, M. Kindziuk, N. Sosnowska, Siedlce 2008.

poświęcenia i wmurowania kamienia węgielnego pod nowy budynek Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Świętej Rodziny w Siedlcach; (4) 29 października 2007 roku - Uroczystość poświęcenia gmachu I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Świętej Rodziny w Siedlcach przy ul. Bpa Ignacego Świrskiego 54; (5) 4 lutego 2008 roku - po raz pierwszy odbyły się lekcje w nowym gmachu szkoły; (6) 2008 rok - Pierwszy Jubileusz - Dziesięciolecie istnienia I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Świętej Rodziny w Siedlcach; (7) 20 września 2008 roku - I Zjazd Absolwentów I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Św. Rodziny.

1. Pastoralno-socjologiczne aspekty spotkań Biskupa Diecezjalnego z nauczycielami KLO w Siedlcach

Kluczowym zagadnieniem niniejszego artykułu jest niewątpliwie pojęcie *formacji*. Encyklopedia Katolicka definiuje ją jako proces wywierania integralnego wpływu osoby lub grupy na osobowość drugiego człowieka w celu ukształtowania dojrzałej, pełnowymiarowej postawy⁸. Ksiądz Biskup Siedlecki zauważa, że zgodnie z zaleceniami dokumentów kościelnych, zarówno ogólnych, jakimi są uchwały Soboru Watykańskiego II, jak i tymi szczegółowymi, które rozpracowuje zawarte w nich myśli: „Istnieje pilna potrzeba pogłębiania naszej wiedzy dotyczącej chrześcijaństwa, a w szczególności tego wszystkiego, co jest związane z formowaniem naszej mentalności, naszego myślenia chrześcijańskiego. Nie wszyscy to jednak rozumieją, wychodząc z założenia, że - według własnego mniemania - są dobrymi chrześcijanami, wiedzą, jak mają realizować swoje chrześcijaństwo, co jest dla nich dobre, co mają robić, jak mają postępować. W tym właśnie tkwi istota problemu: jesteśmy pewni swoich własnych racji, tego, że to właśnie nasza wizja życia chrześcijańskiego jest poprawna. Jednak okazuje się, że to jest jedynie nasze przekonanie, bo

---

⁸ Formacja (łac. *formatio* - ukształtowanie, utworzenie) wywieranie trwałych wpływów przez jedną osobę, grupę, instytucję na osobowość innego człowieka w celu ukształtowania w nim (zgodnie z odpowiednim modelem) psychicznych struktur poznawczo-oceniających z internalizacją systemu przekonań i systemu wartości oraz wytworzenia wypływających z nich umiejętnych działań w określonym kierunku. Elementem konstytuującym formacji są: osoba (grupa, instytucja) oddziałująca, osoba poddana oddziaływaniu i relacja oddziaływania, która ma charakter obustronny, choć w różnych proporcjach. W procesie formacji odbiorca jest podmiotem aktywnym, gdyż sam najtrafniej ocenia potrzeby własnego rozwoju i jego indywidualny charakter; formacja jest więc działaniem towarzyszącym i stymulującym samorozwój osoby, ułatwia autorealizację i dostarcza obiektywnych wzorów samooceny. Formacja leży u podłoża rodzinnego i szkolnego wychowania, duszpasterstwa, kształcenia, socjalizacji, psychoterapii, grupowej dynamiki i działań politycznych; warunkiem pozytywnej oceny moralnej formacji jest podmiotowe traktowanie osoby, którą poddaje się wpływom, a celem jej jest wszechstronny rozwój umysłowy, moralny oraz wewnętrzny wolność; formacja odbywa się za wiedzą i zgodą osoby poddanej oddziaływaniu; również cel (model) formacji powinien być jej znany; w przeciwnym przypadku formacja przekształca. Z. Chlewiński, *Formacja*, [w]: Encyklopedia Katolicka, tom V, Lublin 1989, kol. 389.

nasze chrześcijańskie życie mamy poukładane na nasz sposób, według własnej wizji, swojego własnego schematu⁹”.

Ksiądz Biskup, podejmując na blogu internetowym refleksje nad doświadczeniami spotkań z nauczycielami I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach, nakreślił jasno ich sens i wartość formacyjną. W dniu 13 grudnia 2010r. napisał: „Kilkakrotnie w roku spotykam się z gronem nauczycielskim Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach. Omawiamy wybrane aspekty życia chrześcijańskiego oraz niektóre problemy wychowawcze. Przyświeca mi przede wszystkim cel docierania do Wychowawców z przesłaniem ewangelijnym, by z kolei oni mogli lepiej spełniać swoją misję. Zachodzi bowiem nagła potrzeba kształtowania u Rodziców i Wychowawców młodzieży świadomości natury życia chrześcijańskiego i treści, które je wypełniają. Nie wszystko zawsze jest takie oczywiste. Szczególnie w dzisiejszym świecie mamy tyle różnych propozycji i poglądów, które mają pozory chrześcijaństwa, a w rzeczywistości nimi nie są albo niewiele mają wspólnego z życiem chrześcijańskim”¹⁰.

Biskup Siedlecki uszczegółowiając problem podjęty na spotkaniu podkreślił, iż dotyczyło ono przede wszystkim: „prawdziwości chrześcijańskiego życia zarówno na poziomie świadomości, jak też w dziedzinie samego działania. Nie chodzi o kreślenie jakich ideałów czy stałe mówienie o tym, co być powinno oraz pocieszanie się, że na pewno nie jest tak źle itp. Chodzi o odważne spojrzenie w oczy rzeczywistości naszego życia – indywidualnego i społecznego. Spojrzenie z nadzieją i mocą płynącą z Ewangelii. Wydaje mi się, że podczas spotkania wiele nam się udało niejako wyciągnąć na światło dzienne i dostrzec, jak wielka jest potrzeba formacji chrześcijańskiej właśnie dorosłych. W szczególności tej formacji, jaka dokonuje się przez słuchanie Słowa Bożego¹¹”.

Historia wszystkich spotkań Księdza Biskupa z nauczycielami Katolickiego Liceum ma swoją dynamikę, której odzwierciedleniem jest poniższy harmonogram, uwzględniający tematy i formy spotkań.

Tabela nr 1. Harmonogram wybranych spotkań formacyjnych nauczycieli KLO w Siedlcach z Księdzem Biskupem Siedleckim Zbigniewem Kiernikowskim

Lp.	DATA	MIEJSCE	TEMAT	FORMA SPOTKANIA	ORGANIZATOR	UCZESTNICY
-----	------	---------	-------	-----------------	-------------	------------

⁹ Biskup Siedlecki Zbigniew Kiernikowski, *Katecheza wprowadzająca*, Katechezy liturgiczne, nr 1. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>).

¹⁰ Blog Księdza Biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego, 13 grudzień 2010.

¹¹ Tamże.

1	6.07.2002	Leśna Podlaska	Posłuszeństwo Ewangelii	Pielgrzymka	DNW KLO	Duszpasterstwo Nauczycieli Nauczyciele KLO
2	14.10.2002	Sala Wielofunkcyjna	Edukacja – posłuszeństwo Słowu Bożemu	Celebracja Słowa Bożego	DNW KLO	Duszpasterstwo Nauczycieli Nauczyciele KLO
3	03.12.2002	Sala Wielofunkcyjna	Celebracja Słowa Bożego	Adwentowy Dzień Skupienia	DNW KLO	Duszpasterstwo Nauczycieli Nauczyciele KLO
4	3.01.0003	Sala Wielofunkcyjna	Celebracja Słowa Bożego	Bożonarodzeniowe Spotkanie Nauczycieli	DNW KLO	Duszpasterstwo Nauczycieli Nauczyciele KLO
5	3.04.2003	Sala Wielofunkcyjna	Celebracja Słowa Bożego	Wielkopostny Dzień Skupienia	DNW KLO	Duszpasterstwo Nauczycieli Nauczyciele KLO
6	5.07.2003	Leśna Podlaska	O chrześcijańską tożsamość nauczycieli tu i teraz	Celebracja Słowa Bożego 14 Pielgrzymka Nauczycieli i Wychowawców	DNW KLO	Duszpasterstwo Nauczycieli Nauczyciele KLO
7	8.01.2004	Sala Wielofunkcyjna	Generacja JP II	Bożonarodzeniowe Spotkanie Nauczycieli	DNW KLO	Duszpasterstwo Nauczycieli Nauczyciele KLO
8	27.01.2004	Centrum Charytatywne Duszpasterskie Diecezji Siedleckiej	Adhortacja Jana Pawła II „Kościół w Europie”- główne myśli dokumentu i jego aktualność dla Kościoła w Polsce	Wykład	Kuria Diecezjalna Duszpasterstwo Ogólne	Zaproszeni Goście Nauczyciele KLO
9	19.09.2006	KLO	Uroczystość wmurowania Kamienia Węgielnego	Uroczystość	KLO	Zaproszeni Goście Nauczyciele KLO
10	29.10.07	KLO	Uroczystość poświęcenia nowego gmachu szkoły	Uroczystość	KLO	Zaproszeni Goście Nauczyciele KLO
11	10.12.2009	Pokój nauczycielski	Być nauczycielem w szkole katolickiej	I spotkanie formacyjne	KLO	Nauczyciele KLO
12	30.03.2010	Pokój nauczycielski	Religijność i wiara	II Spotkanie formacyjne	KLO	Nauczyciele KLO
13	13.12.2010	Pokój nauczycielski	Jak być dojrzałym w wierze nauczycielem?	III Spotkanie formacyjne	KLO	Nauczyciele KLO
14	13.12.2011	Aula KLO	Krzyż w płaszczyźnie życia publicznego	IV Spotkanie formacyjne	Ksiądz Biskup	Nauczyciele KLO

Intencją autorów tego artykułu było nie tylko ukazanie nauczania Ks. Biskupa, atmosfery spotkań z nauczycielami, ale również odzwierciedlenie wpływu na ich życie

osobiste, rodzinne i zawodowe. Stąd też w kontekście tego artykułu została przeprowadzona ankieta wśród wszystkich nauczycieli biorących udział w spotkaniach formacyjnych z Ks. Biskupem. W ankiecie wzięło udział 35 nauczycieli aktualnie zatrudnionych w szkole. Badanym nauczycielom postawiono dziewięć pytań¹². Owocem tej ankiety są świadectwa nauczycieli, które zostaną przywołane w niniejszej publikacji. Autorzy artykułu (dyrekcja szkoły) wyrażają wdzięczność wszystkim pedagogom, którzy wzięli udział w ankiecie, zaś Pani dr Barbarze Taras (Uniwersytet Warszawski) za recenzję artykułu, cenne uwagi oraz pomoc redakcyjną. Jest to również dobra okazja podziękowania za zaangażowanie i organizację spotkań formacyjnych całemu gronu pedagogicznemu szkoły.

Autorefleksja nad kształtem formacji inspirowanej nauczaniem Księdza Biskupa podjęta przez nauczycieli stała się okazją do interpelacji tego doświadczenia nie tylko w wąskiej perspektywie konkretnych spotkań, ale również z uwzględnieniem interpretacji innych kontekstów nauczania Pasterza, wypowiedzianych podczas celebracji Słowa Bożego, wygłaszanych homilii, listów pasterskich oraz innych dokumentów powszechnie dostępnych na stronach internetowych. Szczególnie cenne okazały się treści wybranych katechez liturgicznych¹³. W tekście wykorzystano ponadto artykuły prasowe oraz inne przekazy

---

¹² Kwestionariusz ankiety zawierał następujące pytania: (1) Które spotkanie formacyjne szczególnie zostało przez Państwa najbardziej zapamiętane i dlaczego? (2) Jakie treści nauczania Biskupa Siedleckiego wynikające ze spotkań formacyjnych okazały się szczególnie użyteczne dla Państwa życia osobistego? (3) Jakie treści nauczania Biskupa Siedleckiego wynikające ze spotkań formacyjnych okazały się szczególnie użyteczne dla Państwa życia rodzinnego? (4) Jakie treści nauczania Biskupa Siedleckiego wynikające ze spotkań formacyjnych okazały się szczególnie użyteczne dla Państwa pracy zawodowej jako pedagogów? (5) Jak Państwo oceniają atmosferę spotkań formacyjnych? (6) Jak Państwo wspominają coroczne spotkania z Księdzem Biskupem w trakcie pielgrzymek nauczycieli do Leśnej Podlaskiej? (7) Co nowego w przeżywaniu wiary wniósł Państwa udział w Celebracji Słowa Bożego; na ile zmieniło się pod ich wpływem Państwa życie oraz o ile bardziej jest to życie w świetle Słowa Bożego? (może jakieś przykłady). (8) Jakie są wymierne owoce spotkań formacyjnych dla przeżywania liturgii? (9) Jakie są wymierne owoce spotkań formacyjnych dla kształtowania postaw moralnych?

¹³ *Zob.* Biskup Siedlecki Zbigniew Kiernikowski, *Katecheza wprowadzająca*, Katechezy liturgiczne, nr 1. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Chwała na wysokości Bogu, cz. V*, Katecheza liturgiczna wygłoszona w niedzielę 30 maja w Katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 15. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Liturgia - dziełem Boga w nas*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 26 września 2004 r. w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 17. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Biblia historią mojego życia*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 17 października w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 18. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Biblia historią mojego życia*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 17 października w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 18. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Psalm odpowiedzi ludu na słowo Boże*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 7 listopada w kościele pw. św. Józefa w Siedlcach, Katechezy liturgiczne, nr 21. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Ewangelia - słowo niweczące logikę grzechu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 19 grudnia w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 26. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Wyznawanie wiary w życiu warunkiem i owocem chrztu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 20 lutego w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 26. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Liturgia słowa: Bóg mówi do swego ludu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 13 czerwca w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 16. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); Katecheza liturgiczna wygłoszona 6 listopada w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 38. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Składanie ofiary*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 4 grudnia

medialne ilustrujące dynamikę spotkań Biskupa Siedleckiego z nauczycielami I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach. Szczególnie cenne w tym kontekście okazały się relacje ks. dra Mateusza Czubaka odzwierciedlające treści i atmosferę spotkań formacyjnych z pedagogami¹⁴.

2. Pastoralno-socjologiczne aspekty spotkań Biskupa Diecezjalnego z nauczycielami KLO w Siedlcach

Podczas spotkań formacyjnych Ksiądz Biskup nieustannie podkreśla, że źródłem życia chrześcijańskiego jest Ewangelia, chrześcijaństwo natomiast, to „życie płynące z prawdy, że Bóg upodobał sobie w człowieku i że przyszedł do niego w swojej przychylności i łaskawości”. Dobra Nowina nie jest łatwa ani prosta do przyjęcia – naucza Ks. Biskup. Kiedy bowiem człowiek uwierzy, że pochodzi ona od Boga, który jest absolutnym Panem, to zrozumie, że musi jej poddać całe swoje życie. Dlatego nierzadko broni się przed Ewangelią. Woli wypełniać jakieś obowiązki wobec Pana Boga i żywić przekonanie, że należy mu się nagroda, gdy dobrze żyje, a gdy postąpi źle - zasługuje na karę. W tak ukształtowanej relacji do Boga to człowiek pozostaje główną osobą działającą, trzymającą w rękach ster swego życia. O wiele trudniej jest przyjąć Dobrą Nowinę i uznać kogoś innego za Pana swego życia¹⁵.

Nauczycielom Katolickiego Liceum głęboko zapadły w świadomość słowa Ks. Biskupa na temat ewangelizacyjnej wizji życia, przyjęcia ogłaszanej w Ewangelii logiki Krzyża, która stanowi lekarstwo przeciwko logice grzeszenia. Ks. Biskup podkreśla, iż

2005 roku w siedleckiej katedrze, Katechezy liturgiczne, nr 42. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Bóg nie chce niczego od nas – On chce na Składanie ofiary*, wygłoszona 5 lutego w siedleckiej katedrze, Katechezy liturgiczne, nr 43. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Fiat ludu Bożego gotowością do udziału w ofierze Jezusa Chrystusa*, Katecheza wygłoszona 19 lutego w siedleckiej katedrze, Katechezy liturgiczne, nr 43. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011), *Echo Katolickie* 51/2007; *Charakter Wielkiego Postu*, Katecheza wygłoszona 19 marca 2006 r. w parafii p.w. św. Michała Archanioła w Mordach, Katechezy liturgiczne, nr 43. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Obmycie wodami chrztu i łzami pokuty*, Katecheza wygłoszona 26 marca 2006 roku w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 43. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011); *Przygotowanie do świętowania Paschy Jezusa i naszej*, Katecheza wygłoszona 25 lutego 2007 roku w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 43. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

¹⁴ M. Czubak, ks., *Prawdziwa wiara*, w: „*Echo Katolickie*”, nr 51(755) 17-22 grudnia 2009r. M. Czubak, ks., *Spotkanie Biskupa Siedleckiego z nauczycielami KLO*, (dotyczy: Spotkanie z dnia 10 grudnia 2009 roku). P.Z. Zalewska, *Wmurowanie kamienia węgielnego w nowy budynek I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego*. Za rok w nowej szkole, w: *Kurier Siedlecki*, nr 10/36, 6 listopada 2006 r. *Liceum poświęcone*, „*Echo Katolickie*”, nr 44(644) 31 października – 7 listopada 2007r. *Szkola w centrum*, „*Echo Katolickie*”, nr 45(645)2007. J. Zowczak, ks., *Szkola katolicka jako środowisko duszpasterskie*, „*Wiadomości Diecezjalne Siedleckie*” 2008, nr 11, s. 555-571.

¹⁵ Bp. Zb. Kiernikowski, *Ewangelia - słowo niweczące logikę grzechu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 19 grudnia w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 26. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

„grzeszymy, gdy chcemy spełniać swoją wolę. Grzeszymy, bo chcemy żyć tak, jak chcemy, według własnych pomysłów. Grzeszymy nawet w swojej pobożności, gdy staramy się Pana Boga nagiąć do własnych koncepcji i przeprowadzić swoją wolę i przy tym prosimy o Jego błogosławieństwo”. Ewangelia Dobra Nowina - naucza Ks. Biskup - gładzi w nas logikę grzechu, bo mówi „Nie uciekaj od Krzyża, bo na nim jest Zwycięski Chrystus. On jest z tobą przy twoim krzyżu. Nie uciekaj, nie szukaj siebie, nie staraj się zrealizować swoich racji przed drugim, żeby wyszło na twoje. Mocą Jezusa Chrystusa przyjmij tę prawdę, że można stracić, że stojący przed tobą krzyż - ból, upokorzenie, niesprawiedliwość - jest oświecony blaskiem zmartwychwstania obwieszczanego w Ewangelii. Wejdz w tę niesprawiedliwość, a wtedy nie zgrzeszysz”¹⁶. Pasterz Kościoła Siedleckiego tak często podkreśla, iż ”przyjmowane przez nas słowa Ewangelii usuwają z naszego wnętrza logikę grzeszenia. Obyśmy mieli większą świadomość tego, że słuchanie Ewangelii z poddaniem się jej – to właśnie jest oczyszczenie naszego wnętrza”¹⁷. Odpowiadając na jedno z pytań ankiety, które brzmiało – Jakie treści nauczania Biskupa Siedleckiego, wynikające ze spotkań formacyjnych okazały się szczególnie użyteczne dla Państwa życia osobistego? – wielu nauczycieli wskazywało na realny wpływ katechez na ich życie. Świadczą o tym wypowiedzi samych nauczycieli¹⁸.

3. Treści nauczania Biskupa Siedleckiego szczególnie użyteczne dla życia rodzinnego

---

¹⁶ Tamże

¹⁷ Bp. Zb. Kiernikowski, *Ewangelia - słowo niweczące logikę grzechu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 19 grudnia w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 26. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

¹⁸ Oto kilka wybranych wypowiedzi: „Owoce spotkań formacyjnych dla kształtowania postaw życiowych jest moja świadomość, jak ważne jest dawanie świadectwa wiary własną postawą”. [Świadectwo nr 5]; „Treści dotyczące krzyża w życiu - umieranie dla innych”. [Świadectwo nr 8]; „Zrozumiałam, że człowiek wolny jest wtedy, jeśli nie musi mieć wszystkiego według własnej koncepcji, ale przyjmuje koncepcję Pana Boga wobec siebie. Bóg nigdy człowieka nie opuści. Może zsyłać nam różne doświadczenia, byśmy zobaczyli, że nie my jesteśmy panami naszego życia. Żebyśmy zrozumieli, że nie zawsze wiem najlepiej, a kiedy nie wiem jak mam postąpić, abym umiała powiedzieć Panie Boże Ty, wszystko wiesz, wszystko potrafisz, wiesz co dla mnie jest dobre, podpowiedz mi jaką drogą mam kroczyć. Modlę się”. [Świadectwo nr 9]; „Dla mnie osobiście szczególnie ważne były i są treści, w których poruszana jest tematyka Chrztu Świętego. Przybliżanie roli, jaką naprawdę ten sakrament spełnia w moim życiu.” [Świadectwo nr 5]; „Te zwłaszcza, które uświadamiały mi, że trzeba szanować każdego człowieka. Trzeba dużo czasu, aby zrozumieć człowieka, bezkę soli zjeść ... Aby publicznie nie ganić innych, upominać najpierw w cztery oczy ... szanować drugiego, bo w nim jest Chrystus!” [Świadectwo nr 3]; „Dokonałam refleksji nad konkretnymi grzechami próbując dojść do ostatecznego ich powodu (źródła) aż do dania sobie odpowiedzi na pytanie, dlaczego popełniłem taki czy inny konkretny grzech. Będę szukał odpowiedzi tak długo, aż nie zbliżę się do tej: zgrzeszyłem, bo chciałem żyć (tak jak ja chcę), bo nie Boga uważałem za Pana danej sytuacji, lecz samego siebie”. [Świadectwo nr 1]; „Zrozumienie i radość z faktu, że Bóg się mną interesuje, a szczególnie wtedy, kiedy nie jestem w stanie niczego dokonać, a On mnie mimo to prowadzi. Świadomość także tego, że Bóg nie stworzył człowieka jako grzesznego, lecz człowiek stał się takim przez nadużycie wolności, jaką został obdarzony.” [Świadectwo nr 1].

W Katechezach liturgicznych Ks. Biskup uczy nas patrzeć na liturgię słowa. Słowo Boga – podkreśla –, przemawia do mnie, a ja w czasie celebracji słowa zaczynam dostrzegać, że zawarta jest w nim historia mojego życia¹⁹. Ks. Biskup niejednokrotnie podkreśla, że rodzice, którzy są powołani do wychowania swoich dzieci, powinni najpierw zacząć nauczać, co jest ważne dla nich, aby potem stało się ważne dla ich pociech. A może - zadaje pytanie Ks. Biskup – dajesz swojemu dziecku coś, z czym się nie zgadzasz? Skoro nie chcesz, żeby twoje życie było dotknięte krzyżem, bo ty tego nie rozumiesz, buntujesz się przeciwko Panu Bogu, przykazaniom i Kościołowi, po co niesiesz dziecko do kościoła, żeby zanurzyć je w Krzyżu – w śmierci Jezusa Chrystusa? W sakramencie chrztu świętego otrzyma ono zdolność życia i umierania z Chrystusem. A ty cały czas, swoją postawą, będziesz mówił do swojego dziecka:” Ty masz przegrywać?, Masz znieść jakąś niesprawiedliwość?, Masz być skrzywdzony?, Tobie może się coś nie udać²⁰”. Analizując wypowiedzi nauczycieli, opowiadających na ankietowe pytania – Jakie treści nauczania Biskupa Siedleckiego wynikające ze spotkań formacyjnych, okazały się szczególnie dla Państwa życia rodzinnego? - można wnioskować, iż podejmują oni wysiłek kształtowania życia rodzinnego w duchu Ewangelii, czego ilustracją są świadectwa nauczycieli²¹.

4. Treści nauczania Biskupa Siedleckiego szczególnie użyteczne dla pracy zawodowej pedagogów

¹⁹ Bp. Zb. Kiernikowski, *Biblia historią mojego życia*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 17 października w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 18. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

²⁰ Bp. Zb. Kiernikowski, *Wyznawanie wiary w życiu warunkiem i owocem chrztu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 20 lutego w katedrze siedleckiej, Katechezy liturgiczne, nr 26. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

²¹ - „Treści spotkań formacyjnych pokazały mi, że żyjemy nie dla siebie, że przemiana serca, która dokonuje się dzięki zawierzeniu planom Boga przekłada się na relacje rodzinne i społeczne. Nabierają one pełniejszego, duchowego wymiaru”. [Świadectwo nr 4]; - „Dla mojego życia rodzinnego szczególnie ważne okazały się treści, w których Ksiądz Biskup mówił i mówi, jak ważne jest podejmowanie krzyża w życiu codziennym, wśród codziennych trosk i zmartwień. [Świadectwo nr 5]; - „Katecheza o wejściu do Ziemi Obiecanej to obraz życia we wspólnocie z Bogiem i bliźnimi. Zapamiętałam słowa o darowaniu długów, które związane było z jubileuszami, z przywróceniem wolności tym, którzy popadli w niewolę. Ważne jest aby jubileusze osobiste i rodzinne były świętowane z czystym sercem, z gotowością przebaczenia i darowania długów”. [Świadectwo nr 6]; - „Treści nauczania Biskupa szczególnie użyteczne dla życia rodzinnego to treści dotyczące jedności rodziny”. [Świadectwo nr 8]; - „Krzyż nie jest znakiem walki ale znakiem jednoczenia. Tam gdzie nie ma Krzyża - to wieża Babel. To wiara w Jezusa Chrystusa pomaga mi przyjmować postawę pozornie przegranej, niechcianej, upokorzonej, czyli przyjąć mój Krzyż. Ale wiem, że mogę iść do Jezusa (modlitwa, sakramenty święte), który także przegrał w oczach ludzkich, nie obronił siebie, ale nie bał się tej przegranej i jest Królem”. [Świadectwo nr 9]; - „Treści nauczania Biskupa Kiernikowskiego szczególnie użyteczne dla mojego życia rodzinnego to bycie przykładem dla moich bliskich, dzieci, męża, studiowanie Pisma Świętego, rozważać Słowo Boże i przyjmować do swojego życia”. [Świadectwo nr 13]; - „Przypominam sobie jeszcze jedną myśl ks. Biskupa, dość dobrze to brzmiało, o tym, że kiedy młodzi ludzie - narzeczeni pytają: czy pasujemy do siebie? to ks. Bp odpowiada: nie, nie pasujecie... bo każdy człowiek jest inny i bycie razem to właśnie bycie razem wbrew temu, że każdy jest inną osobowością, nie pasuje do nikogo innego. Coś takiego właśnie pamiętam i to była taka dla mnie twórcza myśl”. [Świadectwo nr 10].

Przypominając pewne aspekty nauczania Ks. Biskupa należy podkreślić, iż wiele uwagi poświęca istocie powołania nauczycielskiego, która jest służbą drugiemu człowiekowi, nieustannym daniem świadectwa chrześcijańskiego życia, przenikniętego słowami świętego Pawła: „Żyję ja – już nie ja, ale żyje we mnie Chrystus”²². Podczas jednej z kerygmaticznych katechez wygłoszonych do nauczycieli Katolickiego Liceum Pasterz Kościoła Siedleckiego mówił o potrzebie „odreligijnienia chrześcijaństwa” i wychowania młodzieży do żywej wiary w Jezusa Chrystusa, dającej odpowiedź na ich życiowe problemy. „Taka wiara nie jest jedynie przyjęciem chrześcijańskiej doktryny i moralności, lecz wprost Jezusa Chrystusa. W praktyce oznacza to stracenie swojej logiki życia dla siebie na rzecz nowej tożsamości zorientowanej całkowicie na Jezusa Chrystusa jako Pana. Ontologicznie dokonało się to raz na zawsze w sakramencie chrztu, ale na płaszczyźnie egzystencjalnej ten proces trwa przez całe życie chrześcijanina i jest związany z codziennym podejmowaniem krzyża i umieraniem dla siebie. Człowiek religijny natomiast będzie robił wszystko, aby uciekać od krzyża. Taka religijność jest bardzo wygodna, bo koncentruje uwagę człowieka na praktykach, postach i umartwieniach podejmowanych po to, aby omijać rzeczywiste problemy i trudności życia. Człowiek religijny jest gotów na wiele poświęceń, aby tylko upraszać u Pana Boga realizację swoich planów. W ten sposób można być pobożnym w religijności i nie mieć prawdziwej relacji z Bogiem ani z drugim człowiekiem. Tymczasem chrześcijaństwo jest wejściem w realizm życia człowieka, łącznie z tym, czym jest śmierć i krzyż. Chwałą Boga jest człowiek wierzący. Szkoła katolicka musi realizować program wiary - apelował Pasterz do nauczycieli i wychowawców KLO”²³.

W wygłoszonej podczas spotkania formacyjnego z nauczycielami kolejnej katechezie kerygmaticznej, Ks. Biskup mówił o wychowaniu do dojrzałej wiary w Jezusa Chrystusa, dającej odpowiedzi na życiowe problemy człowieka. Co jest wyznacznikiem życia chrześcijańskiego? – pytał Biskup Siedlecki - ? „Tym, co nas kształtuje jest Ewangelia. Dla chrześcijanina nie wystarczy przestrzeganie przykazań Dekalogu. Jakich mamy dzisiaj chrześcijan, takich, którzy żyją w logice starotestamentalnej, czy , też takich, którzy naprawdę otworzyli się na nowość Ewangelii? Nawet największy zachowujący Dekalog, będzie mniejszy od tego, który uwierzył w Ewangelię” - artykułował Pasterz Kościoła

---

²² Bp. Zb. Kiernikowski, *Psalm odpowiedzią ludu na słowo Boże*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 7 listopada w kościele pw. św. Józefa w Siedlcach, Katechezy liturgiczne, nr 21. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

²³ M. Czubak, ks. *Spotkania Biskupa Siedleckiego Zbigniewa Kiernikowskiego z nauczycielami KLO*, (www.diecezja.radiopodlasie.pl/, 11.12.2009).

Siedleckiego²⁴. Wychowanie chrześcijańskie jest wszczepieniem człowieka w strukturę życia Chrystusa - podkreślił Ks. Biskup.

Wydaje się, iż treści nauczania Biskupa odnośnie powołania nauczycielskiego owocują w pracy zawodowej pedagogów, czego świadectwem są przemyślenia nauczycieli związane z pytaniem ankietowym – Jakie treści nauczania Biskupa Siedleckiego wynikające ze spotkań formacyjnych okazały się szczególnie użyteczne dla Państwa pracy zawodowej jako pedagogów?²⁵

5. Owoce spotkań formacyjnych w przeżywaniu liturgii

Spotkanie Ks. Biskupa z nauczycielami to szczególna szkoła zrozumienia istoty i znaczenia liturgii. Liturgia – jak naucza Pasterz Siedlecki - sprawowana jest na chwałę Boga. Ale dokonuje się to na tyle, na ile pozwalamy Bogu przemieniać swoje życie. Dlatego istotne jest, aby korzystać z liturgii - ze słów, gestów, znaków, postaw - aby Bogu dawać więcej miejsca, przyznać Mu więcej racji, a nie po to, by się spełniły moje oczekiwania. Tak więc choć w liturgii uczestniczymy w sposób aktywny: działamy, mówimy, śpiewamy, to jest ona przede wszystkim dziełem Boga w nas. Oczywiście pod warunkiem, że Mu na to pozwolimy -

---

²⁴ Spotkanie Biskupa Siedleckiego Zbigniewa Kiernikowskiego z gronem pedagogicznym I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Świętej Rodziny 13 grudnia 2009r.

²⁵ - „Bardzo ważne jest odnoszenie rozumianych i przyjętych treści do własnego życia, bo to właśnie w nim weryfikuje się to, czy pojmujemy siebie jako ludzi, do których dotarło zbawienie i którzy są jego uczestnikami już tutaj, na ziemi, w codziennym życiu. Jeśli tak będziemy przyjmowali te prawdy i nimi żyli, to staniemy się nauczycielami i przewodnikami dla innych, zwłaszcza dla młodego pokolenia. Młodzi ludzie potrzebują bowiem autentycznych świadków życia chrześcijańskiego - opartego właśnie na chrzcie i zeń wynikającego, by sami mogli w sobie odkrywać i doceniać sakrament chrztu oraz czerpać z niego życie”. [Świadectwo nr 1]; - „Spotkania formacyjne były dla mnie impulsem do dokonania refleksji nad tym kim jestem, co jest w moim życiu ważne, przed czym uciekam, a do czego dążę i jakie miejsce zajmuje w nim Bóg. Ciągłe od nowa staram się uczyć" wejścia do ziemi obiecanej", patrzenia na swoje życie jako obszar gdzie dokonuje się Boży plan”. [Świadectwo nr 4]; - „Chciałabym pokazać uczniom własnym przykładem, że prawdziwą wolność otrzymujemy gdy zawierzymy Bogu, a wolność ta wyraża się w szacunku, otwartości na drugiego człowieka i akceptacji. Atmosfera spotkań formacyjnych zachęcała do pogłębionej refleksji nad własnym życiem. Sprzyjała również wyrażaniu własnych przemyśleń i poglądów na prezentowane treści”. [Świadectwo nr 4]; - „W pracy zawodowej jako pedagoga ważne były i są treści, w których poruszana była kwestia tego, że to ja mam zaczynać od siebie, aby być przykładem dla drugiego człowieka”. [Świadectwo nr 5]; - „Największą siłą wychowawcy jest to, aby wymagał od siebie. Jeśli sam stara się być lepszy, to wtedy jego pedagogiczne zabiegi wobec innych zyskują na wiarygodności. Po jednym spotkaniu postanowiłam, że systematycznie będę modlić się za swoich uczniów”. [Świadectwo nr 6]; - „Treści nauczania Biskupa szczególnie użyteczne w pracy zawodowej to treści dotyczące przekazywania wzorów, dawania przykładu własnym życiem”. [Świadectwo nr 8]; - „Panie Boże naucz nas tracić siebie dla innych. Pozwól się zranić Pan Jezus na to pozwolił, a przecież był bez grzechu. Pozwól mi pozbywać się w życiu mojego Faraona, który podpowiada mi jak powinnam układać swoje relacje z innymi, że wtedy inni są dobrzy jeżeli mi odpowiadają, a jeżeli nie, to nie akceptuję ich. W ostateczności staję się niewolnikiem siebie - starym człowiekiem, a przy pomocy Jezusa Chrystusa chcę abym umiała przebaczać, wychodzić z miłością ku drugiemu i tworzyć z nim komunie - stać się nowym człowiekiem”. [Świadectwo nr 9]; - „Treści nauczania Biskupa Kiernikowskiego szczególnie użyteczne w mojej pracy pedagogicznej to dawanie przykładu własnym życiem, postępowaniem zgodnym z Ewangelią. Wychowanie młodzieży do żywej wiary w Jezusa Chrystusa. Musimy przypominać młodzieży, kim jest osoba ochrzczona. Co daje nam chrzest i do czego zobowiązuje”. [Świadectwo nr 13]

jeśli zechcemy, aby On miał coraz więcej racji, aby mógł coraz bardziej realizować to, co uzna dla nas za dobre²⁶.

W nauczaniu pasterskim Biskupa Zb. Kiernikowskiego liturgia uobecnia Ducha Chrystusowego, którego człowiek potrzebuje. Jest to duch miłości bezinteresownej, która potrafi kochać także nieprzyjaciela. Z naszej strony, z mojej strony pozostaje jednak pewien bardzo konkretny problem – przyjęcie tego chrystusowego ducha. Ten duch może we mnie wejść na tyle, na ile ja się zgodzę; na ile we mnie będzie miejsce. To znaczy konkretnie, na ile zostanie mi zabrany inny duch, mój duch. Musimy coś stracić z siebie, by móc przyjąć ducha Jezusa Chrystusa²⁷. O roli katechez wtajemniczających w istotę liturgii wygłaszanych podczas spotkań formacyjnych z nauczycielami, świadczą wymownie wypowiedzi pedagogów w odpowiedzi na ankietowe pytanie: Jakie są wymierne owoce spotkań formacyjnych dla przeżywania liturgii?²⁸.

6. Owoce spotkań formacyjnych dla kształtowania postaw moralnych.

Z nauczania Biskupa Siedleckiego wynika potrzeba pogłębienia konsekwencyjnego wymiaru chrześcijaństwa, które powinno weryfikować się w codziennym życiu. Ks. Biskup zwraca uwagę na fakt, iż „ofiara Nowego Testamentu to nie jest tylko kwestia złożenia czegoś na ołtarzu, ale przede wszystkim jest to tajemnica, która dokonuje się w życiu człowieka, kiedy człowiek jest gotów oddać swoje życie Bogu do dyspozycji. Ostatecznie tym ołtarzem, którym dokonała się ofiara Jezusa Chrystusa, był krzyż, albo możemy też powiedzieć, że było nim całe życie Jezusa ofiarowane aż do śmierci. Teksty liturgiczne mówią, iż Jezus Chrystus sam stał się Kapłanem, Ołtarzem i Barankiem ofiarnym (prefacja wielkanocna). Podobnie też my sami, którzy uczestniczymy w ofierze Chrystusa stajemy się ofiarą i ołtarzem, kiedy

²⁶ Bp. Zb. Kiernikowski, *Liturgia - dziełem Boga w nas*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 26 września 2004 r. w katedrze siedleckiej, *Katechezy liturgiczne*, nr 17. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011)

²⁷ Bp. Zb. Kiernikowski, *Bóg nie chce niczego od nas – On chce na Składanie ofiary*, Katecheza wygłoszona 5 lutego w siedleckiej katedrze, *Katechezy liturgiczne*, nr 43. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

²⁸ - „Staram się teraz bardziej, aby liturgia, zwłaszcza Eucharystia, przenikały moje codzienne życie. Z niej czerpię siłę do dźwignia krzyża codzienności...” [Świadectwo nr 3]; - „Jest to bardziej świadome i refleksyjne przeżywanie liturgii. Treści, które zostały mi ukazane w czasie spotkań formacyjnych na pewno uwarściły mi na przeżywanie Słowa Bożego”. [Świadectwo nr 4]; - „Owoce spotkań formacyjnych dla mnie jest głębsze przeżywanie Eucharystii. [Świadectwo nr 5]; - „Pełniejsze przeżywanie liturgii poprzez rozważania niedzielnych czytań [Świadectwo nr 6]; - „Treści dotyczące krzyża w życiu- umieranie dla innych”. [Świadectwo nr 8]; - „Owoce spotkań formacyjnych dla przeżywania liturgii to, wzrost znaczenia Eucharystii w moim życiu”. [Świadectwo nr 8]; - „Owoce spotkań formacyjnych jest to, że głębiej przeżywam liturgię, bardziej ją rozumiem. Zrozumiałam, że podczas liturgii dokonuje się spotkanie Bożej rzeczywistości i rzeczywistości człowieka, gdzie łączy się słowo ze znakami i ważne jest aby to działanie Boga dotykało głęboko życia człowieka i w konsekwencji kształtowało jego sposób myślenia, postawy, decyzje i aby stało się rzeczywistością w jego życiu”. [Świadectwo nr 10]; - „Owocami spotkań formacyjnych jest, bardziej świadome uczestniczenie w Eucharystii i nastawieniem że życie jest celem ku wieczności a nie życiem tu i teraz”. [Świadectwo nr 13]

siebie, swoje życie składamy Bogu w ofierze. Dlatego, że uczestniczymy w Eucharystii, przyjmujemy tę tajemnicę”²⁹.

Jak uczy Ks. Biskup: „Tym ołtarzem w czasie liturgii jest to miejsce, znak, symbol Jezusa Chrystusa, który sam siebie złożył całkowicie w ofierze. Tym ołtarzem jesteśmy także my, na ile wchodzimy w komunię z Jezusem Chrystusem i kiedy wśród różnych doświadczeń, całkowicie składamy nasze życie w ofierze. Widzieliśmy to bardzo mocno w życiu Jana Pawła II, który jako swoje zawołanie wybrał słowa: Totus Tuus. Nie w dziewięćdziesięciu procentach, nie zazwyczaj, lecz ZAWSZE - CAŁY TWÓJ. To jest dla nas wierzących też bardzo istotne. Na ile każdy z nas świadomie przeżywa swoje chrześcijaństwo, na tyle jest ołtarzem, tam, gdzie jest, w warunkach, w jakich żyje, w relacjach, jakie przeżywa. I to jest wezwanie dla nas i nasze zadanie, a jednocześnie też nasza chwała w Jezusie Chrystusie”³⁰. Na ile ta nauka znajduje uzasadnienie w postawach życiowych nauczycieli trudno powiedzieć, ale odpowiedzi pedagogów na ankietowe pytanie: Jakie są wymierne owoce spotkań formacyjnych dla kształtowania postaw życiowych, zdają się ukazywać podejmowany przez nich wysiłek, aby tak się stało³¹.

7. Celebracje Słowa Bożego

Spotkania formacyjne Ks. Biskupa z nauczycielami, to również celebracje Słowa Bożego, do których Pasterz Siedlecki przywiązuje szczególną wagę - „Kościół ... ma za fundament słowo Boże, rodzi się z niego i nim żyje. Lud Boży przez kolejne stulecia swoich dziejów w nim zawsze znajdował swoją siłę, i również dzisiaj wspólnota kościelna wzrasta przez słuchanie, celebrację i studium słowa Bożego”³².

Uważny uczestnik celebracji Słowa Bożego nie może mieć wątpliwości, że” w liturgii kształtuje się postawa nawrócenia: mam rację wtedy, kiedy zacznę przebaczać, ustępować,

---

²⁹ Bp. Zb. Kiernikowski, *Ołtarz znakiem jedynej ofiary Jezusa*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 6 listopada w katedrze siedleckiej, *Katechezy liturgiczne*, nr 38. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

³⁰ Tamże..

³¹ - „Poznajemy się bardziej, budujemy wspólnotę mimo naszych słabości, które odsłaniały, czasem bardzo boleśnie spotkania z Księdzem Biskupem”. [Świadectwo nr 3]; - „Wiele cennych treści, które usłyszałam i przeżyłam na spotkaniach formacyjnych było inspiracją do zastanowienia się nad sobą, własną wiarą i relacją z Bogiem. Próbuję te treści wprowadzić w życie kształtując postawy wobec siebie, innych i świata. Uczę się patrzeć na moje życie z perspektywy Bożego planu. Uczę się zaufania, które daje pokój i bezpieczeństwo”. [Świadectwo nr 4]; - „Myślę, że stałam się bardziej dojrzałym chrześcijaninem - chcę służyć jednemu Bogu, chcę słuchać Boga, uczyć się odkrywać w sobie charyzmat prorocki. Staram się kształtować moje życie w świetle Ewangelii i wchodzić w tajemnicę Eucharystii, która jest źródłem i szczytem chrześcijańskiego życia”. [Świadectwo nr 10]; - „Siła i większy spokój” [Świadectwo nr 12]; - „Żyję nie Ja, lecz mój Pan, życie me ma sens, jeśli pozbędę się Starego Człowieka w Sobie”. [Świadectwo nr 13]

³² Bp. Zb. Kiernikowski, *Liturgia słowa: Bóg mówi do swego ludu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 13 czerwca w katedrze siedleckiej, *Katechezy liturgiczne*, nr 16. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011)

wyciągać rękę ku drugiemu, szanować go i przeżywać wspólnotę. To jest owocem wspólnej liturgii, wspólnego słuchania. Wtedy nic nie jest ważne, tylko ja i Pan Bóg: ja Pana proszę o swoje, a reszta mnie nie obchodzi. Jeśli tak myślę, to jestem jak nowotwór w organizmie, jak coś, co rośnie dla siebie a przeszkadza innym, nie jest w symbiozie i komunii z resztą ciała”³³

Ks. Biskup podkreśla, iż „bardzo ważne jest posiadanie świadomości współodpowiedzialności za to, by liturgia słowa była liturgią komunikacji, by jednoczyła nas, ludzi rozproszonych, byśmy stawali się wspólnotą, która dzięki słuchaniu spełnia wolę Pana Boga”³⁴. Co nowego w przeżywaniu wiary wniósł udział nauczycieli w Celebracji Słowa Bożego pokazują świadectwa nauczycieli³⁵.

8. Spotkania formacyjne inspirowane nauczaniem Biskupa Siedleckiego

Spotkania formacyjne z księdzem Biskupem znajdują swoje dopełnienie i kontynuację w realizacji cyklicznych spotkań formacyjnych, których treść wiąże się z realizacją programu „Chrzest w życiu i misji Kościoła”. Realizacja poszczególnych katechez dokonuje się zasadniczo na dwóch płaszczyznach: indywidualnej i wspólnotowej³⁶. Dynamikę tych spotkań odzwierciedla tabela nr 2.

³³ Bp. Zb. Kiernikowski, *Liturgia słowa: Bóg mówi do swego ludu*, Katecheza liturgiczna wygłoszona 13 czerwca w katedrze siedleckiej, *Katechezy liturgiczne*, nr 16. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

³⁴ Tamże

³⁵ - „Czytam i rozważam Słowo Boże z większym zaangażowaniem”. [Świadectwo nr 3]; - „Staram się w jeszcze bardziej refleksyjny sposób oceniać swoje postępowanie i patrzeć na życie z perspektywy człowieka, który wie, że ma do zrealizowania plan Boga. Plan ten nie zawsze odpowiada moim ludzkim oczekiwaniom, ale wiem, że jest dla mnie najlepszy”. [Świadectwo nr 4]; - „Nie uczestniczyłam” [Świadectwo nr 5]; - „Ksiądz biskup naucza, żeby nie trwać w swoistym dualizmie. Musimy stanąć w prawdzie przed Bogiem i sobą samym. Czy oddajemy kierowanie naszym życiem Bogu w całości, czy też ograniczamy się do wykonywania czynności religijnych, a poza nimi żyjemy *po swojemu*. Takie życie w kłamstwie, zostawianie sobie furtek jest nie jest zgodne z wiarą w Jezusa, który ma być naszym osobistym Panem. To jemu mamy przekazać kierowanie naszym życiem. Praktyki religijne są bardzo potrzebne, ale nie możemy poprzez nie maskować swojej pychy i braku zaufania Jezusowi. Jako nauczyciel szkoły katolickiej muszę sam żyć w prawdzie i wychowywać moich uczniów do uczciwego podejścia do siebie, do tego kim jesteśmy- i czym jest dla mnie wiara w Boga”. [Świadectwo nr 7]; - „Słowo Boże daje odpowiedź na pytania dnia codziennego. Życie stało się bardziej harmonijne, więcej rozumiem żyjąc Słowem Bożym”. [Świadectwo nr 8]; - „Szersze i głębsze rozumienie znaczenia Sakramentu Chrztu Św. w życiu człowieka i misji Kościoła, a mianowicie, że Bóg zawiera z nami przymierze w Sakramencie Chrztu pomimo tego, że jesteśmy grzeszni, niewierni, pozostaje nam wiemy, a ważność swego przymierza potwierdza swoim życiem, co wypełniło się na Krzyżu. Jest to przymierze, w którym rola człowieka sprowadza się jedynie i aż do zawierzenia Bogu. Na mocy chrzcielnego przymierza chrześcijanin ma pewność, że przy pomocy łaski Bożej odnajdzie się w każdej trudnej sytuacji, wiedząc że to dla niego jest dobre, że Bóg jest przy nim, nawet gdy inni będą go krzyżować”. [Świadectwo nr 10]; - „Uświadomiłem sobie wartość krzyża w życiu” [Świadectwo nr 12]; - „Celebracja zmieniała mój stosunek do prawdziwej wiary”. [Świadectwo nr 13]

³⁶ Bp Zbigniew Kiernikowski, *Chrzest w życiu i misji Kościoła*, część I, Materiały na rok 2008/2009

Tabela nr 2. Harmonogram wybranych spotkań formacyjnych inspirowanych nauczaniem Biskupa Siedleckiego – realizacja programu Chrzest w życiu i misji Kościoła

Lp.	DATA	PROWADZĄCY	FORMA SPOTKANIA	TEMAT
1.	8.10. 2008	Ks. mgr Jarosław Sutryk - prefekt	Spotkanie formacyjne nauczycieli – Część 1 programu: „Chrzest w życiu i misji Kościoła” – Katecheza I i praca w grupach	Stworzenie człowieka na obraz i podobieństwo Boże
2.	2.03.2009	Ks. dr Tomasz Bieliński	Spotkanie formacyjne dla nauczycieli – II. Katecheza wg programu diecezjalnego i praca w grupach	Grzech i jego bezpośrednie skutki
3.	7.04.2009	Ks. prob. Piotr Oskroba	Spotkanie formacyjne dla nauczycieli – III. Katecheza i praca w grupach	Dalsze konsekwencje grzechu- wymiar społeczny
4.	22.10.2009	Ks. Prefekt Jarosław Sutryk	Katecheza I. cz. 2 programu diecezjalnego: „Chrzest w życiu i misji Kościoła” - Katecheza i praca w grupach	Reakcja Boga na grzech - Protoewangelia
5.	24.11.2009	Ks. dr Tomasz Bieliński	Katecheza II i praca w grupach.	Przymierze z Abrahamem
6.	25.02.2010	Ks. dr Marek Paluszkiewicz	Katecheza III i praca w grupach	Niewola i wyzwolenie
7.	27.09.2010	Ks. dr Mateusz Czubak	I temat 3 zeszytu programu diecezjalnego „Chrzest w życiu i misji Kościoła”.	Zanim wejdiesz do Ziemi Obiecanej
8.	28.10.2010	Ks. Kan . Eugeniusz Filipiuk	„Godzina dzielenia” – próba spojrzenia na własne życie w kontekście tematu I.	Zanim wejdiesz do Ziemi Obiecanej
9.	24.11. 2010	Ks. dr Jacek Sereda	II temat z 3 zeszytu programu diecezjalnego „Chrzest w życiu i misji Kościoła” –Katecheza i praca w grupach	Objęcie Ziemi Obiecanej – obrazem życia w mocy chrztu
10.	27.10.2011	Ks. dr Mateusz Czubak	Katecheza I. cz. 4 programu diecezjalnego: „Chrzest w życiu i misji Kościoła”	Powołanie i misja proroka

Formacja wspólnoty Katolickiego Liceum realizuje program ”Chrzest w życiu i misji Kościoła” i wpisuje się w tradycje permanentnego doskonalenia duchowego nauczycieli realizowanego od początku funkcjonowania szkoły. Comiesięczne spotkania formacyjne pedagogów są szczególną okazją budowania wspólnoty, której centrum życia stanowi Ewangelia. Służą też pogłębieniu tożsamości nauczyciela szkoły katolickiej. Są również szczególną okazją pogłębienia więzi z kościołem lokalnym i jego duszpasterzami.

Nauczyciele z wdzięcznością przyjmują posługę kapłanów prowadzących spotkania formacyjne. Uczestnicy spotkań formacyjnych mają świadomość, iż pełna realizacja programu „ Chrzest w życiu i misji Kościoła” może nastęrczać określone trudności, tkwiące

zarówno w uwarunkowaniach zewnętrznych, jak i wewnętrznych samych nauczycieli. Dostrzega je również i rozumie sam autor programu, stwierdzając, iż: „Prawdy, które głoszę w tych katechezach nie są łatwe. W pewnym sensie idą one pod prąd, pod prąd życia każdego z nas. Głosząc je też sobie zdaję sprawę, że mówię czasem przeciwko sobie. Ale miłość Boga jest właśnie taka. Ojciec św. Benedykt XVI w swojej encyklice „Deus caritas est” powiedział, że miłość Boga tym się odznacza, że potrafi kochać przeciwko sobie”³⁷.

Zakończenie

Podjęta refleksja nad doświadczeniem spotkań formacyjnych realizowanych w duchu Biskupa Diecezjalnego jest niewątpliwie wyjątkową okazją analizy dotychczasowych doświadczeń i konfrontacji naszych postaw z ewangelicznymi ideałami; by program ten nie był martwą literą, ale życiem, a „nasz Kościół Siedlecki był dzisiaj „bardziej” Kościołem, który jest z jednej strony wspólnotą według zamysłu naszego Pana Jezusa Chrystusa, i by ten Kościół był jednocześnie z drugiej strony wspólnym „domem” każdego członka Diecezji”³⁸.

Jako wspólnota wychowawcza mamy świadomość, iż uczestnictwo w spotkaniach formacyjnych jest dla nas darem, ale jednocześnie i zadaniem, „prowokuje do wyjścia z własnego ułożonego na własną miarę sposobu myślenia”³⁹. Praca formacyjna prowadzi nas do coraz bardziej świadomego udziału w Liturgii, to zaś powinno spowodować, „byśmy w swym życiu nie realizowali własnej wizji chrześcijaństwa, ale szukali woli Boga”⁴⁰. Myśl tę dobitnie ilustruje Ks. Biskup w słowach: „... ja tu przychodzę i chcę, żeby ze mną coś się stało, żeby we mnie dokonała się przemiana, a nie – żebym ja wyszedł stąd jeszcze bardziej przekonany, że to ja mam rację, a nie mój sąsiad, moja żona, czy ktoś inny, kto mi wyrządził jakąkolwiek nieprawość”⁴¹.

Życie człowieka obrazuje metafora drogi, która w nauczaniu pasterskim Biskupa Siedleckiego powraca jako zachęta do wyjścia z naszych zniewoleń, z naszej wizji życia chrześcijańskiego, aby „stać się ludem krocącym według zamysłu Boga. Boga

---

³⁷ Bp. Zb. Kiernikowski, *Bóg nie chce niczego od nas – On chce na Składanie ofiary*, Katecheza wygłoszona 5 lutego w siedleckiej katedrze, *Katechezy liturgiczne*, nr 43. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).

³⁸ II Synod Diecezjalny - *Lineamenta* (110906). (<http://archiwum.radiopodlasie.pl/p=10868/> 31.12.2011)

³⁹ Bp. Zb. Kiernikowski, *Katecheza wprowadzająca, Katechezy liturgiczne*, nr 1. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/> 31.12.2011).

⁴⁰ Tamże

⁴¹ Tamże

przekraczającego wszelkie ludzkie kategorie i pojęcia. Nawrócenie kosztuje. Kosztuje jakąś abnegację, zaszeregowanie siebie”⁴².

Siedlce, 12.10.2009 [pokój nauczycielski]

---

⁴² Wywiad w Katolickim Radiu Podlasie na temat katechez liturgicznych. (<http://diecezja.radiopodlasie.pl/>, 31.12.2011).